

активізація співробітництва на рівні окремих економічних суб'єктів України та представників країн Латинської Америки.

На основі проведеного дослідження можна констатувати необхідність активізації міжнародного економічного співробітництва з країнами Латинської Америки, що потребує розробки відповідної стратегії, котра передбачає зацікавити країни субрегіонів Латинської Америки стати повноправними партнерами України та співпрацювати на користь національних економік та націй.

Список використаних джерел:

1. Латинська Америка та Карибський басейн: інтереси України. Аналітична доповідь, 2020. 23 с. URL: <http://prismua.org.tilda.ws/lac>

ШЕБАНИЦЬ Д.М.,
кандидат історичних наук, доцент кафедри права
ШЕБАНИЦЬ В.Ф.,
студент 1 курсу ОС «Бакалавр»
спеціальності «Право»,
Маріупольський державний університет

ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАВОВІ ЗАСОБИ ПРОТИДІЇ

Без сумнівів, на сучасному етапі розвитку людства, в умовах, коли використання інформаційних мереж стало невід'ємним елементом щоденної взаємодії, інформаційна зброя стала рушійною силою з-поміж світових владних суб'єктів та, власне, основним елементом впливу на людину. Зазначимо, що спроби впливу на свідомість окремих осіб та/або цілих соціальних груп за допомогою інформації виникли одночасно зі становленням людства загалом та суспільства зокрема.

Сама по собі інформаційна війна є складовою частиною гібридної війни, у яку, як відомо, вже понад восьми років була втягнута Україна. У лютому 2022 року Російська Федерація розпочала повномасштабне вторгнення на територію України. Вже понад восьми місяців Росія продовжує вбивати мирних жителів, нищити будинки, споруди, стратегічно важливі об'єкти інфраструктури та об'єкти невоєнного призначення, чим порушує норми та провідні засади міжнародного приватного та міжнародного гуманітарного права. При цьому, країна-агресор продовжує використовувати інформаційний вплив як на громадян України, так і Росії шляхом розповсюдження фейкової інформації, пропаганди, створення інформаційного вакууму тощо. Метою такої інформаційної війни є нав'язування ідей, принципів та цілей країни-агресора.

Саме тому наразі важливо актуалізувати питання щодо додаткових досліджень у сфері правових засобів протидії інформаційній війни. Повне та всебічне дослідження з юридичними методами протидії незаконній активності під час інформаційної війни допоможе громадянам нашої країни ефективно захищати свої інформаційні права та інтереси.

Окреслене коло питань досліджувалося багатьма науковцями, з-поміж яких варто згадати роботи Л. Белкіна, М. Бучина, О. Курбана, Ю. Куруса, Ю. Юринця, В. Філіновича та інш.

Сучасне існування неможливо без інформатизації. Накопичування, передача даних та ефективне використання інформаційних технологій визначає рівень розвитку сучасного інформаційного суспільства. Проте водночас та сама інформатизація може негативно впливати на суспільство, зокрема під час інформаційних воєн [1, с. 109].

Перш ніж перейти до розгляду правових засобів протидії інформаційній війні, вважаємо доречним навести короткий огляд понятійного апарату зазначеної проблеми. Відтак, інформаційна війна є способом боротьби за інформаційні та комунікаційні процеси. У більш вузькому сенсі, деякі представники юридичної наукової спільноти під інформаційною війною розуміють широкомасштабне застосування руйнівної сили проти різних інформаційних систем та комп'ютерних мереж [2]. При цьому інститут енциклопедичних досліджень національної академії наук України визначає, що під інформаційною війною слід розуміти вплив на жителів іншої країни як у мирний, так і у воєнний час через поширення певних відомостей, а також захист власних громадян від такого впливу [3]. Говорячи про нормативне визначення інформаційної війни, варто згадати Стратегічний оборонний бюлетень, яким одним з перших закріплено зазначене поняття. Відтак, відповідно до згаданого Бюлетеня інформаційною війною є форма протистояння між різними суб'єктами за допомогою інформаційного впливу на мешканців країни із використанням засобів масової інформації, комп'ютерних мереж та інш. Зазначені дії впроваджуються для того, аби сформуванню особливу думку у соціуму та підірвати моральний дух, як окремих осіб, так і різних соціальних груп [4].

Відтак, перейдемо до аналізу національних правових засобів протидії інформаційній війні. Вважаємо доречним вказати, що наразі в Україні існує низка документів, які регулюють правові аспекти інформації та інформаційного простору. Зокрема мова йде про Закони України про інформацію, про інформаційні агентства, про концепцію національної програми інформатизації тощо. Проте найбільший інтерес викликають нормативно-правові акти щодо питань забезпечення інформаційної безпеки в країні як базового елементу протидії проявам інформаційного протистояння. Так, варто згадати указ Президента України щодо Доктрини інформаційної безпеки. Зазначеним документом визначено повноваження органів захисту суспільних інтересів в інформаційній сфері та українському інформаційному просторі. У згаданій доктрині провідне місце відведене протидії деструктивному інформаційному впливу Російської Федерації проти України [5]. Вважаємо доречним пригадати й рішення Ради національної безпеки та оборони України щодо стратегії інформаційної безпеки. Саме цей документ визначив актуальні виклики та існуючі загрози українській національній безпеці в інформаційному середовищі, а також цілі та завдання щодо протидії такому. Окрім цього, згадана нами Стратегія регулює питання щодо захисту прав на інформацію та захисту персональних даних [6].

Не можна не згадати Резолюцію щодо стратегічних комунікацій Європейського Союзу як протидії інформації третіх сторін, в Україні її називають «ухвалою про протидію російській пропаганді». Зазначений документ наголошує на необхідності викривання російської дезінформації та пропаганди та регламентує, що розпалювання ненависті, насильства або війни не може «ховатися» за ширмою свободи вираження поглядів. До того ж, вищезгаданим Документом Європейський парламент визнав і агресивне використання російською владою великого спектру інструментів та методів задля атаки на демократичні цінності, а з ним – і розколу Європи, а також для формування враження про розбіжності між східними країнами Союзу [10].

Отож, підсумовуючи вищевикладене, варто відзначити, що в умовах воєнного стану надзвичайно важливо висвітлювати різні аспекти інформаційної війни та, зокрема, додатково досліджувати правові засоби протидії такої, адже цілком зрозуміло, що інформаційна кампанія країни-агресора може надати Російській Федерації можливість досягати своїх зловмисних цілей. Таки чином, в Україні наразі вже існують певні правові механізми, що здатні забезпечити інформаційну безпеку. Проте, оскільки проблема інформаційної війни є складною та комплексною, вона вимагає такого ж комплексного підходу до її вирішення. Відтак, важливо доопрацювати та пристосувати до сучасних умов вже існуючі законодавчі акти, а також запровадити оновлену стратегію поведінки в інформаційній війні. Окрім цього, не варто забувати і про просвітницьку діяльність серед населення, яка підвищить рівень культури «споживання» інформації та дозволить

громадянам якісно розрізняти та «фільтрувати» новини, які надходять з різних джерел інформації та відрізняти ворожу дезінформацію від реальності за використанням методів критичного мислення.

Список використаних джерел:

1. Сопілко І. М. Інформаційна війна проти України та правові засоби протидії злочинним діям. *Юридичний вісник* №3 (64). 2022. С. 108-115.
2. Lewis B.C. Information Warfare. Intelligence Resource Program. URL: <https://irp.fas.org/eprint/snyder/infowarfare.htm> (дата звернення: 15.11.2022).
3. НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=12460 (дата звернення: 15.11.2022).
4. Стратегічний оборонний бюлетень України: схвалений Указом Президента України від 29 грудня 2012 року №771/2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/2012#n16> (дата звернення: 15.11.2022).
5. Про Доктрину інформаційної безпеки України: Рішення РНБО від 29 грудня 2016 року №0016525-16. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0016525-16#n2> (дата звернення: 15.11.2022).
6. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року. «Про Стратегію інформаційної безпеки»: Указ Президента України; Стратегія від 28 грудня 2021 року №685/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#Text> (дата звернення: 15.11.2022).
7. European Parliament resolution of 23 November 2016 on EU strategic communication to counteract propaganda against it by third parties. URL: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=//EP//TEXT+TA+P8-TA-2016-0441+0+DOC+XML+V0//EN> (дата звернення: 15.11.2022).